

**Kiemelések a 2011. november havi berlini szakdiplomata jelentésből
„Hírek a szakdiplomatóktól” rovat számára
Mezőgazdaság**

Szövetségi Agrárkölségvetés

A Bundestag november 22-én elfogadta a Szövetségi Élelmezési, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium (BMELV) 2012. évi költségvetését. *(A szövetségi kormány július 6-án tárgyalta meg és elfogadta a 2012. évi szövetségi költségvetés, és annak keretében a szövetségi agrárkölségvetés tervezetét. Azt követően, a Szövetségi Parlamentben először szeptember 8-án szerepelt vita az agrárkölségvetésről.)*

A novemberi végszavazáson nem változtak a kormány által beterjesztett számok. Annak megfelelően, a Szövetségi Élelmezési, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium (BMELV) jövő évre előirányzott költségvetési forrása 5.280,1 Mrd €, ami 211,5 M €-val kevesebb az ideinél. A csökkenés mértéke 3,9 %. A csökkenés gyakorlatilag annak eredménye, hogy a jövő évben megszűnik az átmeneti, külön, ún. gyepterületi tejprogram, amire 200 M € állt rendelkezésre. A nélkül az idei év szintjén marad a központi forrás. A 36,2 M € csökkenés ellenére az agrár-szociálpolitika marad a meghatározó terület *(69,2 %-a a teljes agrárkölségvetésnek)*. A második legfontosabb terület - a közös szövetségi és tartományi finanszírozású - az agrárstruktúra és partvédelem javítását szolgáló fejezet (GAK), 600 M € összegű központi forrással.

A jelentősebb tételek között kell megemlíteni a kutatásra és innovációra fordítható forrást, ami összesen 391,3 M € *(+0,4 %)*. Nagyobb részük a szaktárca felügyelete alá tartozó kutatóintézetek támogatására jut. Komoly összeget, 148,6 M € jelent a fogyasztópolitikai fejezet, az előző évihez viszonyítva 7,2 %-os csökkenés ellenére. Annak túlnyomó része a különböző fogyasztóvédelmi szervezetek, intézetek támogatása. Magára a szövetségi szaktárcára a 2011. évihez képest 1,5 %-kal több, 75,7 M €, míg az ugyancsak a minisztérium alárendeltségében működő Szövetségi Mezőgazdasági és Élelmezési Hivatalra (BLE) gyakorlatilag változatlan összeg, 61,8 M € fordítható. Egyaránt 59,0 M €-t biztosítanak nemzetközi együttműködésre és az újratermelő nyersanyagokra. Míg azonban az előbbi tétel 1,8 %-kal, az utóbbi 11,3 %-kal több a tavalyinál.

A **parlament** vita során – mint legutóbb szeptemberben is – a jövőbeni agrárpolitika volt a központi kérdés. A legnagyobb ellenzéki párt, az **SPD** agrárpolitikai szóvivője, Dr. W. Priesmeier mindenképp előtt a vidéki térségek fejlesztésének fenntartható koncepcióját hiányolta. Azzal vádolta a kormánykoalíciót, hogy „kliens-politikát” folytat és elhanyagolja az agrárstruktúra és a partvédelem javításával kapcsolatos feladatokat. A **Bündnis 90/Die Grünen** költségvetési politikusa, Katja Dörner szerint, a szövetségi kormány agrárpolitikája tovább erősíti az intenzív, ipari jellegű mezőgazdaságot és ösztönzi az exportot a családi gazdaságok terhére. A **Die Linke** frakció költségvetési bizottsági riportőre, Roland Claus a kelet-német agrárvállalkozások számára az esélyegyenlőség hiányát kifogásolta, valamint szerinte

a Szövetségi Parlamentnek határozottan fel kellene lépni az élelmiszerekkel és az agrárnyersanyagokkal történő tőzsdei spekulációk ellen.

A kormánykoalíció részéről a **CDU/CSU** agrárpolitikai szóvivője, F.J. Holzenkamp elutasította a piacorientált agrárpolitikáról letérés követelését. Szerinte a kutatásra és innovációra biztosított központi forrás fontos hozzájárulást jelent a német mezőgazdaság európai vezető pozíciójának kiépítéséhez. A kisebbik kormánypárt, az **FDP** agrárpolitikusa, egyben a Bundestag szaktanácsadó elnöke, Hans-Michael Goldmann nemzetközi összehasonlításban a német agrárgazdaság úttörő szerepét emelte ki, továbbá óvott azon régi viták kiújulásától, illetve előítéletek erősödésétől, mely szerint a hagyományos művelés rossz, míg a biogazdálkodás jó és korszerű.

Agrárhitel-tanácskozás

A német takarékbankokat és elszámoló-központokat tömörítő pénzügyi csoport (Deutscher Sparkassen- und Giroverband) november 24-25-én tartotta szokásos éves rendezvényét, a 23. **Agrárhitel-tanácskozást**. A több mint 700 fős esemény témája az „**Európai Agrárpolitika kilátásai**” volt.

Az első nap este beszédet mondott **Ilse Aigner szövetségi szakminiszter**. A beszédben méltatta a takarékpénztárak szerepét, mint a mezőgazdaság megbízható partnereit, a vidéki térségekben az egészséges gazdasági fejlődés „alapköveit”. A miniszter asszony kitért az aktuális pénzügyi válság, az Euro megmentése érdekében tett német erőfeszítésekre, kiemelve, hogy Németország marad a jövőben is Európa gazdasági „igáslova”. Részletesen szökölt a KAP reform kérdésköréről is, megismételve a már ismert német álláspont legfontosabb elemeit (bürokrácia csökkentés, egységes területalapú támogatás, üzemi támogatási felső határ, zöldítés), valamint kijelentette, hogy a 2014-2020. közötti időszakra szólóan párhuzamosan zajló közösségi költségvetési tárgyalások miatt 2012 vége előtt nem lesz döntés a KAP jövőjéről. A szövetségi miniszter szökölt még az agrárpolitika megbízhatóságáról a tervezési biztonság szempontjából, valamint a bioenergia jelentőségéről, továbbá az élelmiszerpazarlás *(Németországban évente átlagosan egy fő több mint 300 € értékben dob ki élelmiszert lejárt szavatosság miatt, vagy mert az áru megromlott)* és az élelmiszerekkel spekuláció elleni küzdelem kérdésköréről is.

A rendezvény második napján rövid előadást tartott, majd agrárpolitikai fórumon vett részt a Német Parasztszövetség (DBV) elnöke, Gerd Sonnleitner, az EU Bizottság mezőgazdasági és vidékfejlesztési főbiztosának kabinetfőnöke, Gerd Häusler és az Európai Parlament Európai Néppárti Frakció mezőgazdasági szóvivője, Albert Deß.

Antibiotikumok használata az állattenyésztésben

A Szövetségi Élelmezési, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium (BMELV) bejelentette, hogy **intézkedéscsomag készül az állattartásban az antibiotikumok használatáról**. A cél jobb adatbázissal szigorúbb szabályozás elérése, a 2008 novemberében elfogadott Német Antibiotikum - Rezisztencia Stratégia (DART) keretében országos szinten az antibiotikumok felhasználásának

minimalizálásának elérése, valamint az illetékes tartományi hatóságokon keresztül a felügyelet, illetve ellenőrzés javítása. A német Gyógyszertörvény szerint antibiotikumok csak beteg állatok kezelésére használhatók. Az előírások megsértése büntetendő. Az előírások betartásának ellenőrzése, beleértve az állatorvosi praxisokat és az állattartó telepeket, a tartományi hatóságok feladata.

A tervezett intézkedések érintik, illetőleg módosítják a Német Gyógyszertörvényt (AMG) és annak végrehajtási rendeletét, továbbá az állatorvosi házi-gyógyszertárakról szóló rendeletet. A szövetségi szaktárca létrehozott egy „Antibiotikum-rezisztencia” munkacsoportot. A BMELV szerint, a jövő év közepére pontos adatok állnak rendelkezésre a Németországban forgalmazott állatgyógyszer mennyiségekről, amelyeket nyilvánosságra is hoznak.

Élelmiszerpiaci hírek

A Német Élelmiszeripari Szövetség (BVE) november közepén elkészült **konjunktúrajelentése** szerint amennyiben az eddigi pozitív forgalomalakulás az év hátralévő részében is folytatódik, sikeres évet fog zárni. Szeptemberben az ágazat forgalma az előző év azonos időszakához viszonyítva 9,2 %-kal, 14,4 Mrd €-ra nőtt. A növekedés azonban jórészt a kedvező áralakulás következménye. Az élelmiszerek és alkoholmentes italok fogyasztói árszínvonal a tavalyi évhez képest 3,3 %-kal emelkedett, az energia nélkül az élelmezési és élvezeti cikkek alapanyagainak beszerzési ára átlagosan 7,6 %-kal csökkent. Az export szeptemberben 4,2 Mrd €-t tett ki, ami 14,3 %-os bővülést jelent. Az exportárak átlagos emelkedése 6,6 %-ot ért el.

Rekordértéket ért el az első háromnegyed évben a **német agrárkivitel**, a mezőgépekkel együtt. A német agrár- és élelmiszerexport társaság (GEFA) adatai mutatják, 2010-hez viszonyítva a növekedés 10,8 %-os mértékű volt. A legnagyobb dinamika a harmadik piacokon jelentkezett (9,8 Mrd €, +19,7 %). A többi EU tagállamba irányuló kivitel értékben 31,7 Mrd €-ra emelkedett (+7,2 %). A legnagyobb harmadik piaci felvevők Oroszország, Svájc és USA. A legdinamikusabb emelkedés azonban Törökország és Kína irányában következett be, az előbbibe 70 %-kal, az utóbbiba pedig több mint 80 %-kal tudták bővíteni az exportot. A GEFA számításai szerint az idén első alkalommal lépheti jelenősen a 60 Mrd € értéket a német agrárkivitel, beleértve a mezőgazdasági technológiát. Az utóbbi növekedése különösen erőteljes az idén. A szakmai szövetség azzal számol, hogy a mezőgép export legalább a negyedével, 4,5 Mrd €-ra nő.

Német agrárdiplomácia

A szövetségi szaktárca, a BMELV vezetése az előző időszakban is aktív diplomáciai tevékenységet folytatott. **Ilse Aigner miniszter** asszony előbb október 31-én **Bulgáriába**, majd november 2-3-án **Portugáliába** látogatott. Mindkét országban a partner miniszterekkel tárgyalás központi témája a 2013 utáni KAP-ról véleménycsere, egymás álláspontjainak jobb megismerése volt. A látogatás része a miniszter asszony által tavaly megkezdett sorozatnak, hogy mindegyik EU tagállamba személyesen

ellátogat. Már csak alig néhány ország van hátra. A német-francia stratégiai együttműködés keretében a **francia mezőgazdasági miniszter** november 30-án **Berlinben** járt és tárgyalt partnerével.

A BMELV **CSU parlamenti államtitkára, Dr. Gerd Müller** november 1-6. között **Kínában** járt. Pekingben és Guangzhou dél-kínai tartományban tárgyalt magas rangú kormányképviselőkkel. Az utóbbit a német fél ugródeszkanak tekinti a kínai piacon további térnyerés szempontjából. A központi téma az élelmiszer- és termékbiztonság volt, amely területeken az államtitkár szerint a két ország stratégiai partner. Egy szakértői delegációt is meghívott németországi tapasztalatcserére. A látogatás idején tartották meg a **Német-Kínai Élelmezési és Agrárpolitikai Munkacsoport** 6. ülését. Azon az agrárkutatás, szakképzés fejlesztése, valamint a világelelmezés biztonsága területén az együttműködés kérdéseit tekintették át.

A másik nagy perspektivikus piac a német agrár- és élelmiszergazdaság számára India. Azt az is bizonyítja, hogy november 15-én, a hannoveri AGRITECHNICA nemzetközi mezőgép kiállítás keretében tartották meg a **Német-Indiai Agrármunkacsoport** 3. ülését **Dr. Gerd Müller parlamenti államtitkár** és az indiai Mezőgazdasági Minisztérium partner államtitkára vezetésével. A tárgyalások középpontjában az agrotechnika, az állattenyésztés, a vetőmagtermesztés és az agrárkutatás állt. Azzal egyidejűleg, a **szövetségi szaktárca másik, CDU parlamenti államtitkára, Peter Bleser Indiában** járt, Mumbai-ban (*korábban Bombay*) megnyitotta az „Annapoorna – World of Food” élelmiszer kiállítást, valamint részt vett a „Foodworld India 2011” konferencián és tárgyalt az ottani minisztériumi államtitkárral. A kiállításon a BMELV egy standdal is részt vett. A német államtitkár kíséretében volt a Német Élelmiszeripari Szövetség (BVE) elnöke, Jürgen Abraham.

Ugyancsak a hannoveri nemzetközi szakkiállításához kapcsolódóan tárgyalt **Dr. Gerd Müller parlamenti államtitkár** az ukrán agrárpolitikai és élelmezési miniszterhelyetessel. Az ismétlődő **Német - Ukrán Agrárpolitikai Dialógus**, valamint az **Ukrajnában** korábban létesített **Német Agrárcentrum** hozzájárul az ukrán mezőgazdaság korszerűsítéséhez. Az utóbbiban eddig mintegy 3,5 ezer ukrán mezőgazdasági üzemi vezető vett részt továbbképzésen, ismerkedve a német agrotechnikával és know-how-val.

Szintén Hannoverben tanácskozott a **Német - Orosz Agrármunkacsoport, Dr. Gerd Müller parlamenti államtitkár** és az orosz mezőgazdasági miniszterhelyettes elnökletével. A napirenden szerepelt a világelelmezés biztonsága tekintetében a közös felelősség és stratégiai partnerség kérdése. Azon túl az állattenyésztés, a növénytermesztés, az élelmiszerbiztonság, valamint az agrotechnikai együttműködés területén az együttműködés lehetőségeinek a bővítését tekintették át.

Legújabb adatok a német agrárstruktúráról

A Szövetségi Statisztikai Hivatal november közepén hozta nyilvánosságra a legutóbbi, 2010 márciusában elvégzett reprezentatív felmérésének eredményét a **német**

agrárstruktúráról. A felmérés háromévenként készül. Az adatok közül az alábbiak érdemelnek kiemelését:

Múlt évben a németországi **mezőgazdasági üzemek száma 300 ezer alá csökkent.** Az összesen 299,1 ezer gazdaság 22,5 ezerrel kevesebb, mint 2007-ben. *(A kötelező adatszolgáltatás alapján készült összesítésben az 5 hektárnál nagyobb, valamint a 0,5 ha feletti kertészeti üzemek, továbbá azon gazdaságok adatai szerepelnek, ahol az állatállomány meghaladja a 10 szarvasmarhát, vagy 50 sertést, vagy 10 kocát, 20 juhot, vagy kecskét, ill. 1.000 baromfit.)* A **termőterület** ugyanezen időszak alatt közel változatlan maradt, **16,7 M hektár.** A művelt terület több mint 60 %-a bérelt.

Kereken az üzemek 46 %-a kisebb mint 20 ha, 43 % átlagmérete 20 és 100 ha közötti. Minden 9. üzem nagyobb 100 hektárnál, 1 % nagyobb mint 500 ha és csupán 0,5 % mérete haladja meg az 1.000 hektárt. Az **átlagos üzemnagyság** a vizsgált három év alatt 52-ről **56 hektárra nőtt.** Mindez jóval az EU átlag feletti üzemnagyságot jelent. Természetesen nagyok a különbségek Németországon belül regionálisan és üzemi formák, jogi formák szerint is. Az üzemi átlagméret a legnagyobb két új tartományban, Mecklenburg - Előpomerániában és Szászország - Anhaltban (286, ill. 278 ha). A legkisebb két régi, dél-német tartományban, Bajorországban és Baden – Württembergben (átlagosan 32 ha). A kelet-német agrárszövetkezetek, ottani Kft-k és mezőgazdasági Rt-k átlagos nagysága 807 ha. A családi gazdaságok aránya 91 %, a termőterület kétharmadát művelik meg. (7 % a személyi társaságok aránya, 2 % Kft, Rt.).

Az **üzemek döntő hányada** (2010-ben 216,1 ezer) **tart haszonállatot.** Azoknak több mint a fele tart szarvasmarhát. 2007-2010 között **jelentősen nőtt a biogazdálkodás** súlya. Múlt évben 16,5 ezer gazdaság foglalkozott ökológiai műveléssel, ami 19 %-kal volt több mint 2007-ben. A legtöbb biogazdaság Bajorországban található (5,7 ezer). A termőterületet tekintve az arányuk 5 % (+0,5 % átállás alatt). A termőterületük összesen közel 1 M hektárt tett ki.

Múlt év tavaszán **összesen 1,1 M főt foglalkoztatott a német mezőgazdaság,** ami 6 %-kal volt kevesebb mint 2007-ben. A családi munkaerő aránya 52 %-ot tett ki (14 %-os csökkenés). A szezonális munkaerő aránya 1 %-kal, 31 %-ra, a tartósan foglalkoztatottaké pedig 6 %-kal, 18 %-ra emelkedett.

GMO burgonya

A **BASF** konzern november elején benyújtotta az **EU engedély kérelmet egy géntechnikai eljárással módosított étkezési burgonyafajtára.** A kérelem a „Fortuna” elnevezésű burgonya köztermesztésére és forgalomba hozatalára vonatkozik. A BASF Plant Science szerint, a burgonya természetes védelmet nyújt a fitoftóra ellen, és kiválóan alkalmas hasábburgonya (*Pommes Frites*) készítésére. A cég 2003 óta folytatott kutatás-fejlesztési tevékenységet betegség-ellenálló burgonya előállítására, 6 éve kezdték a szabadföldi kísérleteket. Az engedélyezési eljárás következő lépése az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) biztonsági

vizsgálata, hogy a „Fortuna” burgonya jelent-e az emberre, állatra és a környezetre kockázatot. A BASF azzal számol, hogy 2014-ben, vagy 2015-ben a terméke piacra kerülhet.

Baden-Württemberg tartomány – ahol a konzern központja található – mezőgazdasági minisztere, a Zöldek pártjához tartozó Alexander Bonde egy sajtótájékoztatón határozottan az engedély megadása ellen foglalt állást. Felszólította Ilse Aigner szövetségi szakminiszter asszonyt, hogy egyrészt lépjen fel Brüsszelben a GMO burgonya engedélyezése ellen, másrészt a nemzeti Géntörvény módosítása során megfelelően reagáljon. A Bündnis 90/Die Grünen Bundestag frakció agro - géntechnikai kérdésekben szóvivője, Harald Ebner pedig úgy nyilatkozott, hogy a fogyasztók nagy többsége elutasítja a GM-burgonyát, és a feldolgozók már múlt évben is úgy nyilatkoztak, hogy nem fogják a Fortuna-t használni. Hasonló okok miatt, a BASF már korábban engedélyezett másik GM-burgonyafajtájára, az Amflora-ra sincs kereslet.

Berlin, 2011. december 13.

Dr. Sulyok Ferenc
nköv. tanácsos